

# מילים מקשרות

## למורה

- 1. תיאור המשימה:**

המשימה מורכבת משלוש תת-משימות שכל אחת מדגישה פן אחר הקשור במודעות למילות קישור ולתפקידן בשפה. המשימות מתמקדות בקידום הבנת השיח ובטקסט כתוב וכן בקידום הכתיבה על ידי התמקדות ברכיבים לשוניים.
- 2. תת-סוגה ומטרה חברתית:**

הפרק הראשון והשלישי עוסקים בסוגת הסיפור האישי: בפרק הראשון נבדקת הבנת השיח בסיפור אישי ובפרק השלישי נדרשת הפקת סיפור. הפרק השני עוסק בסוגה עיונית בטקסט לימודי.

בפרק הראשון והשלישי נכתבו הסיפורים לשם עיסוק במילות הקישור ובפרק השני נבחר הטקסט הלימודי הקצר ושוכתב לאותו הצורך.
- 3. עולמות השיח:**

תקשורת בין-אישית בשיחה חברתית, עולם יוצרי הסיפורים ועולם העיון.
- 4. שיקולים בבחירת הטקסט:**

הטקסטים נבחרו מעולם הכיתה ומחוויות בית הספר כדי להפגיש את הלומדים עם סיטואציות שונות שבהן מילות הקישור מקדמות את הבנת הנקרא ואת הכתיבה.
- 5. הקשר תוכני:**

סיפור מסגרת מחיי בית הספר: מזמינים את הלומדים להשתתף בשיעורים: שיעור חברה, שיעור מדעים ותחרות כתיבת סיפורים. בכל שיעור הם נתקלים במילות קישור בהקשרים תוכניים אחרים: בשיעור החברה בהקשר של שונות וסובלנות - ילדים שונים מארצות שונות, וששפות אמם שונות; בשיעור המדעים בהקשר של הבנת תופעות מדעיות הנלמדות בבית הספר; ובכתיבת סיפורים בהקשר של חוויה בית ספרית יצירתית המוכרת להם.
- 6. שכבת הגיל:** משימה זו מיועדת לסוף כיתה ד, ובכך מקדימה במעט את תוכנית הלימודים, שלפיה נושא מילות הקישור מופיע כמטרה רק בכיתה ה.

7. משך המשימה: שיעור אחד.

8. ההכנות הדרושות למשימה: חשיפה למגוון סוגי מילות הקישור, לתפקידיהן ולקשרים הלוגיים שהן יוצרות.

9. הציוד הדרוש: דפים כמספר התלמידים, כלי כתיבה.

10. אופי העבודה: עבודה פרטנית.

### תיאור הפריטים במטלה:

שם ותיאור הפריט	מספר הפריט
<b>חלק א - שיעור חברה</b>	
השלמת מילות קישור במשפטים בעזרת מחסן מילים	1
השלמת משפטים בהתאם למילת הקישור: משפטים דומים, שנבדלים ביניהם במילת הקישור בלבד	2
שאלות הבנה על משפטים דומים, שנבדלים ביניהם במילת הקישור	3
<b>חלק ב - שיעור מדעים</b>	
מיון מילות קישור בטבלה על פי מילים המתארות זמן ומילים המתארות סיבה או תוצאה	4
שאלות הבנה על הטקסט שקשורות למילות הקישור מסוג זמן וסיבה	5
החלפת מילות קישור במילים מתאימות אחרות בתוך משפט	6
<b>חלק ג - תחרות סיפורים</b>	
קריאת סיפור שבו שימוש חד-גוני במילות קישור תיקון הסיפור: השלמת מילות קישור בסיפור מתוך מחסן מילים	7

# מילים מקשרות

## תשובון

המשימה שלפניכם עוסקת במילים מקשרות. בפעילויות הבאות נראה כיצד המילים הללו מקשרות בין הרעיונות, ומחברות בין מילים לבין משפטים.

### חלק א

#### שיעור חברה

בשיעור חברה שוחחו התלמידים על שפות שהם מדברים. לפניכם משפטים מתוך השיחה. קראו את המשפטים ושימו לב למילים המודגשות בקטע:

<b>תמר:</b>	רציתי לשאול אתכם אילו שפות אתם מדברים.
<b>שרון:</b>	אני יודעת אמהרית <b>כי</b> אימא שלי באה מאתיופיה. אימא שלי מדברת אתי אמהרית <b>מאז</b> , שנולדתי.
<b>עומר:</b>	אני יודע ערבית <b>מפני</b> שאנחנו לומדים ערבית בבית הספר.

1. בהמשך השיחה נמחקו כמה מהמילים. השלימו אותן בעזרת מחסן המילים:

- תמר:** אנחנו לומדים רק עברית ואנגלית. הייתי רוצה שנלמד **ס** ערבית.  
**עומר:** אני דיברתי אנגלית שוטפת כבר בגן, עוד **לפני** שלמדנו אנגלית בבית הספר.  
**מאיה:** כשהייתי קטנה גרנו באיטליה ודיברתי קצת איטלקית **אבל** מאז שחזרנו אני לא מדברת איטלקית.  
**שרון:** אימא שלי מדברת אתי רק אמהרית **אפילו** שהיא יודעת עברית מצוין!  
**עומר:** בכיתה אנחנו משתמשים בשפת סתרים **כדי** שהמורה לא תבין אותנו.

**מחסן מילים:** לפני, אפילו, גם, כדי, אבל

2. בהמשך השיעור שיחקו הילדים במשחק השלמת משפטים. לפניכם משפטים מתוך המשחק. השלימו אותם לפי המילה המודגשת, כך שיהיו הגיוניים.

א. 1. לא הכנתי את שיעורי הבית באנגלית ולכן פאורף כעספ עלי / או כל תוצאפ קבילפ אחרת.

2. לא הכנתי את שיעורי הבית באנגלית כי פייתי חולפ / או כל סיבפ קבילפ אחרת.

ב. 1. ההורים שלי מדברים ביניהם רוסית וגם עברית / סבא וסבתא שלי / או כל תוספת של קבילפ של שפפ, דובר, או פעולפ.

2. ההורים שלי מדברים ביניהם רוסית כדי שאני לא אבין מפ פס אומריס / או כל סיבפ קבילפ אחרת.

ג. 1. בתכניות טלוויזיה בשפה האנגלית מופיע תרגום לעברית כדי שנוכל לפהין / או כל סיבפ קבילפ אחרת.

2. בתכניות טלוויזיה בשפה האנגלית מופיע תרגום גם לעברית וגם לערבית.

ככלל, יש לקבל כל הפשמה שפיא נכונפ פנ ברמפ פתחפירית ופנ ברמת פתוכן. דועמפ לפשמה נכונפ תחפירית אך לקויפ ברמת פתוכן: "בתכניות טלוויזיה בשפפ פאנעלית מופיע תרעוס עס בפעל שאני לא מבין אנעלית ועס בפעל שאני יכול לקרוא מפ פס אומריס".

דועמפ לפשמה שפויפ תחפירית אך נכונפ באופן חלקי ברמת פתוכן: "בתכניות טלוויזיה בשפפ פאנעלית מופיע תרעוס עס שאדע לדבר את השפפ ועס כדי שאופפ את פתוכנית ואראפ אותפ". "בתכנית טלוויזיה בשפפ פאנעלית מופיע תרעוס לעברית כדי שאנשיס שלא יודעיס אנעלית קוראיס כתוביות".

3. בסוף השיעור התקיים חידון. לפניכם שאלות מתוך החידון. הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה.

א. 1. בניגוד לדני, אני אוהב שיעורי לשון.  
האם דני אוהב או לא אוהב שיעורי לשון?

דני אוהב שיעורי לשון / דני לא אוהב שיעורי לשון

2. כמו דני, אני אוהב שיעורי לשון.  
האם דני אוהב או לא אוהב שיעורי לשון?

דני אוהב שיעורי לשון / דני לא אוהב שיעורי לשון

ב. 1. לעומת נעמה, אני דברנית.  
האם נעמה דברנית או שתקנית?

נעמה דברנית / נעמה שתקנית

2. בניגוד לנעמה, אני דברנית.  
האם נעמה דברנית או שתקנית?

נעמה דברנית / נעמה שתקנית

ג. 1. לפני שידעתי לדבר עברית, דיברתי רוסית.  
מה הייתה השפה הראשונה שלי?

עברית / רוסית

2. קודם דיברתי עברית ואחר כך למדתי רוסית.  
מה הייתה השפה הראשונה שלי?

עברית / רוסית

### שיעור מדעים

בשיעור מדעים למדו הילדים על "מחזוריות המים".  
קראו את הקטע.

#### "מחזוריות המים"

**כאשר** השמש מחממת את הים חלק מהמים מתאדים, והופכים לאדים. **בזמן** שהאדים עולים למעלה הם נתקלים באוויר קר **ולכן** הם הופכים לטיפות מים קטנות. **כשהאוויר** נעשה קר יותר הטיפות נעשות גדולות וכבדות **ואז** הן נופלות ארצה בצורת גשם, ולעתים הן **גם** הופכות לברד ולשלג. חלק ניכר ממי הגשמים, הברד והשלג חוזר ישירות לים. חלק אחר חוזר לים דרך הנהרות, **או לאחר שהמים חלְּלו** באדמה והפכו למי תהום. לתהליך זה קוראים "מְחֻזְרֵיֹת המים" **מכיוון שהמים יצאו מהים וחזרו אל הים.**

4. לפניכם רשימה של מילים המופיעות בקטע: "בזמן ש", "גם", "לכן" "כאשר", "או", "מכיוון ש".

אילו מהן מתאימות להופיע כתשובה לשאלה "מתי?" ואילו מתאימות להופיע כתשובה לשאלה "מדוע?"  
סדרו את המילים בטבלה. **שימו לב:** לא כל המילים מתאימות.

מתי? מילים שמתארות זמן	מדוע? מילים שמתארות סיבה או תוצאה
1. כְּאֵשׁ e	1. לְכֵן
2. כִּאֲשֶׁר	2. מְכִיּוּן e

5. ענו על השאלות הבאות. היעזרו ברשימת המילים מהפעילות הקודמת.

א. מתי מי הים הופכים לאדים?

כאשר / הלמן e / כשפאס מחממת את פיס

ב. מדוע קוראים לתהליך "מחזוריות המים"?

מכיוון e / מפני e / האל שפאס יוצאים מפיק וחוזרים אל פיס בתהליך  
חוזר אל עצמו פאס אחר פאס.

פארה: יש לקבל כתשובה נכונה גם תשובות פאסתאסות במילות קישור  
מתאימות שאינן מופיעות ברשימת המילים הפאעילות פקודמת.

---

6. לפניכם משפטים מתוך הקטע. החליפו את המילים המסומנות בקו במילים אחרות,  
מבלי לשנות את המשמעות.  
היעזרו במילים שמופיעות ברשימת המילים בשאלה 4.

א. "כשהאוויר נעשה קר יותר, הטיפות נעשות גדולות וכבדות".

כאשר / הלמן e האוויר נעשה קר יותר, הטיפות נעשות גדולות וכבדות.

ב. "האדים נתקלים באוויר קר ולכן הם הופכים לטיפות מים".

האדים הופכים לטיפות מים מפני e / מכיוון e / האל e כי הם נתקלים

באוויר קר.

פארה: יש לקבל כתשובה נכונה גם שימוש במילות קישור מתאימות שאינן מופיעות  
ברשימת המילים.

---

### תחרות סיפורים

עיתון הילדים 'הסופר הצעיר' הכריז על תחרות כתיבת סיפורים. אורית החליטה להשתתף בתחרות, ושלחה סיפור למערכת העיתון. לפניכם הסיפור שאורית שלחה למערכת העיתון:

פעם עודד ותמר, הבת שלו, הלכו לקניות בקניון. תמר רצתה להיכנס לחנות של צעצועים ואז עודד לקח אותה משם ואז הוא רצה לקנות לה בגדים. ואז עודד לא שם לב שתמר חזרה לשחק בצעצועים. אז פתאום תמר הבינה שאבא שלה לא נמצא לידה אז היא בכתה. ואז אחד המוכרים של החנות ראה אותה בוכה. ואז הוא שאל אותה: "ילדה, למה את בוכה?" ואז היא סיפרה לו את הסיפור. ואז צץ למוכר רעיון: הוא הלך וקרא ברמקול לאבא של תמר. ואז עודד שמע שקוראים לו ואז הוא הלך לשם ומצא את הבת שלו. ואז כולם היו מאושרים.

אורית חיכתה בהתרגשות לתשובה ממערכת העיתון. לאחר כמה ימים קיבלה את המכתב הבא:

אורית היקרה,

סיפורך יפה מאוד, אך כדי שיתקבל לתחרות יש לערוך בו תיקונים. שימי לב למילים המודגשות בסיפור והחליפי אותן במילים אחרות.

בכבוד רב, עורכת 'הסופר הצעיר'

### 7. השלימו את המילים החסרות. היעזרו במחסן המילים:

פעם עודד ותמר, הבת שלו, הלכו לקניות בקניון. תמר רצתה להיכנס לחנות של צעצועים אבל עודד לקח אותה משם כפי לקנות לה בגדים. עודד לא שם לב ותמר חזרה לשחק בצעצועים. כאשר תמר גילתה שאבא שלה לא נמצא לידה היא התחילה לבכות. אחד המוכרים בחנות ראה אותה בוכה ושאל אותה: "ילדה, למה את בוכה?" תמר סיפרה לו שהיא בוכה מפני שהיא לא מוצאת את אבא שלה. למוכר צץ רעיון: הוא הלך וקרא ברמקול לאבא של תמר. כאשר שמע עודד שקוראים לו, הוא הלך לקופה ומצא את תמר וכולם היו מאושרים.

מחסן מילים: אפילו, כאשר, אבל, ולכן, כדי, מפני

פֶּעַם: יש לִקְבֹּל מִיֵּלֶד מִתְאַמְּוֹת עֵס אֵס אֵינֶן מוֹפִיעוֹת מִחֶסֶן מִיֵּלֶד.

# מילים מקשרות

## מחווון

ציון						מספר השאלה
0	1	2	3	4	5	
לא ענה, או שגה בכל	השלים נכון משפט אחד	השלים נכון 2 משפטים	השלים נכון 3 משפטים	השלים נכון 4 משפטים	השלים נכון 5 משפטים	1
לא ענה, או שגה בכל		השלים את המשפט באופן שאינו מתאים תחבירית למילת הקישור אך הולם את תוכנו	השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור אך אינו הולם את תוכנו		השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור ובאופן רלוונטי לתוכנו (תוצאה)	1א2
לא ענה, או שגה בכל		השלים את המשפט באופן שאינו מתאים תחבירית למילת הקישור אך הולם את תוכנו	השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור אך אינו הולם את תוכנו		השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור ובאופן רלוונטי לתוכנו (סיבה)	2א2
לא ענה, או שגה בכל		השלים את המשפט באופן שאינו מתאים תחבירית למילת הקישור אך הולם את תוכנו	השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור אך אינו הולם את תוכנו		השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור ובאופן רלוונטי לתוכנו (פירוט דובר, פעולה או שפה נוספים)	1ב2
לא ענה, או שגה בכל		השלים את המשפט באופן שאינו מתאים תחבירית למילת הקישור אך הולם את תוכנו	השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור אך אינו הולם את תוכנו		השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור ובאופן רלוונטי לתוכנו (סיבה)	2ב2

ציון						מספר השאלה
0	1	2	3	4	5	
לא ענה, או שגה בכול		השלים את המשפט באופן שאינו מתאים תחבירית למילת הקישור אך הולם את תוכנו	השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור אך אינו הולם את תוכנו		השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור ובאופן רלוונטי לתוכנו (סיבה)	1ג2
לא ענה, או שגה בכול		השלים את המשפט באופן שאינו מתאים תחבירית למילת הקישור אך הולם את תוכנו	השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור אך אינו הולם את תוכנו		השלים את המשפט באופן שמתאים תחבירית למילת הקישור ובאופן רלוונטי לתוכנו (פירוט 2 שפות או סיבות)	2ג2
לא ענה, או שגה בכול	סימן 1-2 תשובות נכונות	סימן שלוש תשובות נכונות	סימן ארבע תשובות נכונות	סימן חמש תשובות נכונות	סימן שש תשובות נכונות	3
לא ענה, או שגה בכול	שיבץ רק מילה אחת במקום נכון		שיבץ 2 מילים בטבלה במקום הנכון	שיבץ 3 מילים בטבלה במקום הנכון	שיבץ 4 מילים בטבלה במקום הנכון	4
לא ענה, או שגה בכול	כתב משפט תשובה נכון תחבירית אך שגוי ברמת התוכן		כתב משפט תשובה נכון ברמת התוכן אך לקוי תחבירית (שימוש לא מדויק במילות קישור או שימוש במילות קישור מהלשון הדבורה)		כתב משפט תשובה נכון הן ברמת התוכן והן תחבירית (שימוש במילת קישור מתאימה)	א5
לא ענה, או שגה בכול	כתב משפט תשובה נכון תחבירית אך שגוי ברמת התוכן	כתב משפט תשובה לקוי תחבירית (שימוש שאינו מדויק במילות קישור או שימוש במילות קישור מהלשון הדבורה) אך נכון ברמת התוכן, אם כי לא אזכר את חזרתו של התהליך שוב ושוב	כתב משפט תשובה לקוי תחבירית (שימוש שאינו מדויק במילות קישור או שימוש במילות קישור מהלשון הדבורה) אך נכון ברמת התוכן וכולל אזכור חזרתו של התהליך שוב ושוב	כתב משפט תשובה נכון הן ברמת התחביר (השתמש במילת קישור מתאימה) והן ברמת התוכן אך לא התייחס במפורש לחזרתו של התהליך שוב ושוב	כתב משפט תשובה נכון הן ברמת התחביר (השתמש במילת קישור מתאימה) והן ברמת התוכן, המתייחס במפורש לחזרתו של התהליך שוב ושוב	ב5

ציון						מספר השאלה
0	1	2	3	4	5	
לא ענה, או שגה בכול	השלים את המשפט באמצעות מילת קישור אפשרית מבחינה תחבירית אך שגויה ברמת התוכן		השלים את המשפט נכון ברמת התוכן אך באמצעות מילת קישור שאינה מדויקת (שימוש שאינו מדויק במילות קישור או שימוש במילות קישור מהלשון הדבורה)		השלים את המשפט נכון באמצעות מילת קישור מתאימה הן תוכנית והן תחבירית	א6
לא ענה, או שגה בכול	השלים את המשפט באמצעות מילת קישור אפשרית מבחינה תחבירית אך שגויה ברמת התוכן		השלים את המשפט נכון ברמת התוכן אך באמצעות מילת קישור שאינה מדויקת (שימוש שאינו מדויק במילות קישור או שימוש במילות קישור מהלשון הדבורה)		השלים את המשפט נכון באמצעות מילת קישור מתאימה הן תוכנית והן תחבירית	ב6
לא ענה, או שגה בכול	השלים נכון מילה אחת בלבד	השלים נכון 2 מילים	השלים נכון 3 מילים	השלים נכון 4 מילים	השלים נכון 5 מילים	7